

*Sygn. akt II K 133/11*

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy w II Wydziale Karnym w składzie

**Przewodniczący SSR Elżbieta Frączak**

**Protokolant Katarzyna Araszczuk**

po rozpoznaniu w dniach 19 września 2011 roku, 30 lipca 2012 roku, 13 maja 2013 roku, 6 listopada 2013 roku sprawy karnej

**K. N.**

córki A. i E. z domu M.

urodzonej (...) w Ś.

**oskarżonej o to, że:**

w styczniu 2011 roku w Ś. dopuściła się przestępstwa zniesławienia

***tj. o czyn z art. 212 § 1 kk***

I. oskarżoną **K. N.** uniewinnia od popełnienia zarzucanego jej czynu opisanego w części wstępnej wyroku,

II. zasądza od oskarżyciela prywatnego K. G. na rzecz oskarżonej K. N. kwotę 576 zł tytułem uzasadnionych wydatków poniesionych przez oskarżoną w związku z ustanowieniem w sprawie obrońcy;

III. zasądza od oskarżyciela prywatnego K. G. na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu w kwocie 1758,16 złotych oraz wymierza mu opłatę sądową w kwocie 60 złotych.

## UZASADNIENIE

W dniu 1 marca 2011 roku oskarżyciel prywatny K. G. złożył w Sądzie Rejonowym w Ś. akt oskarżenia przeciwko K. N., oskarżając ją o to, że „w styczniu 2011 roku w Ś. dopuścił się przestępstwa zniesławienia”, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk.

W uzasadnieniu swojej skargi K. G. wskazał, że został pomówiony w donosie jaki wpłynął do D. Zakładu (...) dla (...) w Ś. – gdzie pracował – o handel i rozpowszechnianie narkotyków wśród wychowanków tej placówki. Według K. G. autorką zniesławiającego go listu była K. N. na co wskazuje wykonana na zlecenie D. (...) w Ś. ekspertyza pisma ręcznego ujawnionego na kopercie w której znajdował się przedmiotowy donos.

**Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W styczniu 2011 roku do (...) Zespołu (...) we W. wpłynął anonimowy donos dotyczący pracowników Zakładu (...) dla (...) w Ś., między innymi pełniącego tam funkcje strażnika K. G.. W piśmie tym zarzucono oskarżycielowi prywatnemu, że udzielał wychowankom placówki środki odurzające i zmuszał ich do zapłaty należności za nie. W związku z tym pismem i zawartymi w nim zarzutami (...) we W. zobowiązało A. D.(...)N w Ś. – do wszczęcia postępowania wyjaśniającego w jednostce którą kierował.

Anonimy podobnej treści zostały skierowane m.in. do Komendy Powiatowej Policji w Ś., Rzecznika Praw Dziecka i Prokuratury Okręgowej w Ś., która przekazała je podległej sobie jednostce. W sprawie zawartych w piśmie zarzutów Prokurator Rejonowy w Ś. przeprowadził postępowanie sprawdzające i ostatecznie w dniu 22 lutego 2011 roku odmówił wszczęcia śledztwa m.in. o czyny które zakwalifikował z art. 59 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 191 § 2 kk z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstw.

A. S. po otrzymaniu z (...) we W. koperty w której znajdował się anonimowy donos, zlecił natomiast analizę ujawnionego na nim pisma ręcznego. W toku podjętych czynności D. (...) w Ś. uzyskał ekspertyzę grafologiczną z której wynikało, że pismo ręczne widniejące na kopercie miało zostać nakreślone przez K. N.. Dla A. S. dokument ów stał się podstawą do rozwiązania stosunku pracy z oskarżoną, która w (...) w Ś. pełniła funkcję kierownika administracyjno – gospodarczego. Na stanowisko tym K. N. zastąpiła A. G. – żona oskarżyciela prywatnego. Stanowisko pracy oskarżonej wymieniona zajmował już wcześniej, a to chociażby podczas dłuższej absencji K. N. w pracy spowodowanej pobytem na urlopie macierzyńskim.

W dniu 11 lutego 2011 roku oskarżona skierowała przeciwko (...) w Ś. pozew do Sądu Rejonowego w Ś. w którym wniosła o przywrócenie do pracy. K. N. dołączyła do pozwu sprawozdanie z przeprowadzonych badań porównawczych pisma ręcznego, z którego wynikało, że to nie oskarżona była autorka zapisu na kopercie. Jednocześnie w dokumencie tym wskazano, że zapis ów miał zostać nakreślony przez A. G.. W toku postępowania w sprawie Sąd Rejonowy dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu grafologii, który wskazał, że pismo ręczne widniejące na kopercie zaadresowanej do (...) we W. nie zostało nakreślone przez K. N.. Postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono w dniu 17 października 2011 roku.

#### **Dowód:**

- zeznania K. G., k. 41v-42
- zeznania A. G., k. 42-43
- zeznania A. S., k. 43-43v
- akta sprawy IV P 36/11 Sądu Rejonowego w Ś.
- akta sprawy 3 Ds. 36/11 Prokuratury Rejonowej w Ś.

W rozpoznawanej sprawie koperty adresowane do (...) Zespołu (...) we W., Komendy Powiatowej Policji w Ś. i Prokuratury Okręgowej w Ś. zostały poddane badaniom przez biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów. Biegły stwierdził, że pismo ręczne widniejące na ich awersach zostało nakreślone przez jedną osobę. Jednocześnie biegły wskazał, że pismo to nie zostało nakreślone przez oskarżoną K. N., której próby pisma przedstawiono do badań jako materiał porównawczy.

W ramach uzupełniającej opinii złożonej na rozprawie biegły podał, że po zapoznaniu się z pismem widniejącym na kopercie adresowanej do Rzecznika Praw Dziecka, kategorycznie stwierdza, iż zostało ono nakreślone przez osobę, która sporządziła trzy koperty dowodowe będące podstawą do wydania opinii pisemnej. Biegły nadto stwierdził, że w badanym piśmie nie zauważył śladów jego maskowania.

W pisemnych opiniach uzupełniających z dnia 13 maja 2013 roku i z dnia 12 lipca 2013 roku, biegły odniósł się do stawianych jego pierwotnej opinii zarzutów, a podnoszonych przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego, i szczegółowo wyjaśnił metodykę swojej pracy oraz przeprowadzonych badań.

#### **Dowód:**

- pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów, k. 77-94

- pisemne uzupełniające opinie biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów, k. 159-161,194-196
- ustana opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów, k. 162v-163

K. N. nie była karana sędownie.

**Dowód:**

- dane o niekaralności, k. 142
- 

**Oskarżona K. N.** na rozprawie przed Sądem nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i złożyła krótkie wyjaśnienia w których zanegowała swoje sprawstwo.

- ***wyjaśnienia oskarżonej K. N., k. 41v***

**Sąd zważył, co następuje:**

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, że K. N. dopuściła się zarzucanego jej prywatnym aktem oskarżenia czynu z art. 212 § 1 kk.

Sformułowana w art. 2 § 2 kpk zasada prawdy materialnej wprowadza w procesie karnym wymóg opierania wszelkich rozstrzygnięć na zgodnych z prawdą ustaleniach faktycznych, przez które rozumie się ustalenia udowodnione, czyli takie, gdy w świetle przeprowadzonych dowodów fakt przeciwny dowodzonemu jest niemożliwy lub wysoce nieprawdopodobny. Obowiązek udowodnienia odnosić należy jednak tylko do ustaleń niekorzystnych dla oskarżonego, jako że on sam korzysta z domniemania niewinności (art. 5 § 1 kpk), a nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na jego korzyść (art. 5 § 2 kpk). Ze względu na te zasady wydanie wyroku uniewinnającego jest konieczne zarówno wówczas, gdy wykazano niewinność oskarżonego, jak i wtedy gdy nie udowodniono, że jest on winny popełnienia zarzucanego mu czynu przestępnego. W tym ostatnim wypadku wystarczy zatem, że twierdzenia oskarżonego, negujące tezy aktu oskarżenia, zostaną uprawdopodobnione. Wyrok uniewinnający musi jednak zapaść również i w takiej sytuacji, gdy wskazywana przez oskarżonego teza jest co prawda nieuprawdopodobniona, ale też nie zdołano udowodnić mu sprawstwa i winy. Należy podkreślić, że walor prawny uniewinnień z różnych powodów jest taki sam, ponieważ polskie prawo karnoprosesowe nie przewiduje tzw. wyroków pośrednich, czyli pozostawiających daną osobę w stanie ciągłego podejrzenia (absolutio ab instantia) (zob. wyrok SN z dnia 28 marca 2008r., II KK 484/07).

K. N. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego jej czynu i w ramach wyjaśnień złożonych na rozprawie przed Sądem podała, że nie ma nic wspólnego z donosem, a nadto oświadczyła, że nie adresowała koperty w której był on nadany.

Podnieść należy, że dla stwierdzenia sprawstwa i winy (potwierdzenia zarzutu) niezbędne jest posiadanie dowodu przeciwnego – i to takiego, któremu można przypisać walor bezspornego, niebudzącego wątpliwości i wiarygodnego, w świetle którego wersja podawana przez oskarżoną nie może się ostać, bądź staje się po prostu niewiarygodna.

W rozpoznawanej sprawie jedynymi dowodami wskazanymi przez oskarżyciela prywatnego, które mogłyby podważyć wersję oskarżonej, są zeznania K. G., A. G. i A. S.. Jednakże, zdaniem Sądu, są to dowody niewystarczające dla skazania K. N., albowiem nie można przypisać im waloru bezsporności i pewności.

Depozycje świadków w kluczowej dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kwestii, zasadzają się wyłącznie na domysłach, poparcia których K. G., A. G. i A. S. szukają w dołączonej do prywatnego aktu oskarżenia ekspertyzy z zakresu badań porównawczych pisma ręcznego (jej kserokopii – dop. S.R.) a sporządzonej na zlecenie D.(...) w Ś.. Podnieść należy, że dokument ów („opinia prywatna” – dop. S.R.) – nie spełnia wymogów określonych w przepisach art. 193 kpk i 194

kpk. Nie stanowi on zatem opinii biegłego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego, wobec tego nie jest dowodem, na podstawie którego Sąd mógłby dokonać ustaleń faktycznych w sprawie. Czyniąc ustalenia faktyczne Sąd nie brał pod uwagę treści tegoż dokumentu, ani też znajdującej się w aktach tutejszego Sądu (sygn. akt IV P 36/11) prywatnej ekspertyzy K. N.. Rekonstruując stan faktyczny sprawy Sąd poprzestał na zasygnalizowaniu, iż dokumenty taki istnieją i nie dokonywał ich oceny.

W niniejszej sprawie Sąd zlecił biegłemu sądowemu z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów opracowanie na podstawie doręczonych mu akt i zawartych w nich dokumentów wraz z aktami osobowymi i materiałem porównawczym opinii, której przedmiotem miało być ustalenie czy koperty w których znajdował się zniesławiający oskarżyciela prywatnego anonim zostały skreślone przez K. N.. I tak biegły stwierdził, że pismo ręczne znajdujące się na kopertach adresowanych do (...) Zespołu (...) we W., Komendy Powiatowej Policji w Ś., Prokuratury Okręgowej w Ś., a także do Rzecznika Praw Dziecka (w tym zakresie biegły wypowiedział się w ramach opinii uzupełniającej złożonej na rozprawie – dop. S.R.) zostało nakreślone przez jedną osobę. Jednocześnie biegły wskazał, że pismo to nie zostało nakreślone przez oskarżoną K. N..

Wbrew temu co próbował dowieść pełnomocnik K. G. opinia biegłego jest rzetelna, jasna i pełna. Opinii tej nie można postawić zarzutu niejasności albowiem nie można uznać jej wniosków końcowych za nielogiczne, nieścisłe lub obwarowane takimi zastrzeżeniami, iż nie można ustalić, jaki ostatecznie pogląd przyjmuje biegły, a także, gdy sformułowana jest tak zawile, że jest niezrozumiała, względnie, gdy jej wnioski końcowe nie znajdują oparcia w badaniach opisanych przez biegłego. Opinia sporządzona została przez biegłego z wieloletnim stażem, fachowca w swojej dziedzinie, czemu biegły dał wyraz w uzupełniających opiniach pisemnych, gdzie szczegółowo i merytorycznie odniósł się do podnoszonych przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego zarzutów.

Jednocześnie podnieść należy, że w ocenie Sądu drugorzędym w rozpoznawanej sprawie było to czy pismo ręczne widniejące na kopercie adresowanej do (...) we W. zostało nakreślone przez K. N.. Kluczowym bowiem pozostaje czy to oskarżone jest autorką znajdującego się wewnątrz niej zniesławiającego K. G. donosu. I tak w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego wniosku takiego nie sposób wysnuć. Jak już była o tym mowa depozycje K. G., A. G. i A. S. w tej właśnie kwestii opierają się jedynie na domysłach. Co istotne z zeznań tych świadków można wyprowadzić wniosek alternatywny, korzystny dla oskarżonej. Przeciż A. G. na rozprawie przed Sądem wspomniała o swoich problemach osobistych które związany był z oskarżycielem prywatnym. Nie to jest jednak przedmiotem rozważań Sądu, ale w realiach niniejszej sprawy Sąd uznał za słuszne aby o tych okolicznościach chociażby zasygnalizować.

Sąd nie podzielił stanowiska pełnomocnika oskarżyciela prywatnego, iż w rozpoznawanej sprawie możliwym byłoby przypisać K. N. popełnienie czynu z art. 212 § 1 kk w formie zjawiskowej pomocnictwa, bądź też współsprawstwa.

Przypomnieć należy, że przestępstwo zniesławienia zarówno w typie podstawowym, jak i kwalifikowanym, należy do kategorii przestępstw umyślnych, które można popełnić zarówno w zamiarze bezpośrednim (*dolus directus*), jak i wynikowym (*dolus eventualis*). Sprawca czynu zabronionego musi mieć zatem świadomość tego, że jego wypowiedź zawiera zarzut zniesławiający pod adresem innej osoby, grupy osób, instytucji, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej. Nadto musi sobie zdawać sprawę z tego, że podniesienie lub rozgłoszenie takiego zarzutu może potencjalnie narazić podmiot, którego on dotyczy, na poniżenie w opinii publicznej lub utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. W płaszczyźnie woluntatywnej zamiaru sprawca winien chcieć podmiot pomawiany poniżyć lub spowodować utratę przez niego zaufania, bądź też na to się godzić (zob. J. Raglewski, Komentarz do art. 212 kodeksu karnego, teza nr 45, LEX).

Strona podmiotowa pomocnictwa charakteryzuje się zamiarem, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego. Zamiar pomocnika należy pojmować w zgodzie z ogólnym pojęciem zamiaru (umyślności), które określa przepis art. 9 § 1 kk, wobec powyższego należy przyjąć, że: pomocnictwo jest zawsze umyślne, zamiar pomocnika obejmuje dokonanie czynu zabronionego innej osoby, co do którego pomoc jest udzielana, można pomagać nie tylko z zamiarem bezpośrednim, ale i ewentualnym. Zgodnie z zasadą indywidualizacji odpowiedzialności karnej pomocnik odpowiada

w granicach swego zamiaru bezpośredniego lub ewentualnego za to, do jakiego czynu udzielił pomocy (tak słusznie SN w uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 września 2009 roku, II KK 110/09).

Współsprawstwo zaś zachodzi, gdy dwie lub więcej osób działają w porozumieniu, którego treścią jest wspólne popełnienie czynu zabronionego. Poszczególni współsprawcy nie muszą własnoręcznie, osobiście wykonywać wszystkich czynności, znamienne, wystarczy że robi to jeden z nich, a pozostali obejmują swoim zamiarem cały zespół przedmiotowych znamion przestępczego działania (zob. wyrok SN z dnia 19 czerwca 1978r., I KR 120/78).

Tymczasem, po pierwsze, w przedmiotowej sprawie brak jakiegokolwiek dowodu, że to K. N. była autorką donosu. Po wtóre zaś nawet jeśli w rozpoznawanej sprawie pojawiłaby się kolejna – tym razem niekorzystana dla oskarżonej – opinia, z której wynikałoby, że to K. N. nakreśliła pismo ręczne na kopercie adresowanej do (...) we W. to w tak ustalonym stanie faktycznym i przy tak kategoriycznych twierdzeniach oskarżonej, że nie ma ona nic wspólnego z donosem, nie sposób K. N. wykazać tego, iż chciał, bądź godziła się na to, by autor anonimu znieśli K. G. i miała przy tym pełną świadomość, że zawarte w przedmiotowym dokumencie informacje są nieprawdziwe. Z tych też względów Sąd nie uwzględnił wniosków dowodowych pełnomocnika oskarżyciela prywatnego o przeprowadzenie dowodu z badania DNA na znaczkach przyklejonych na kopertach a także o porównanie odcisków pozostawionych na kopercie ze wzorem linii papilarnych oskarżonej.

Reasumując wskazać należy, że kierując się zasadą wyrażoną w art. 5 § 2 kpk nakazującą rozstrzyganie wątpliwości na korzyść oskarżonego, Sąd uniewinnił K. N. od popełnienia zarzucanego jej prywatnym aktem oskarżenia czynu z art. 212 § 1 kk. Mając na uwadze wskazane rozważania Sąd uznał, iż zarówno wina, jak i sprawstwo oskarżonej nie zostały w toku postępowania udowodnione w sposób niebudzący żadnych wątpliwości. Zgodnie z obowiązującą w polskim prawie karnym procesową zasadą domniemania niewinności winę należy udowodnić, a nie tylko i wyłącznie uprawdopodobnić. W tej kwestii jednoznacznie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 lutego 1999 roku, V KKN 362/97, w którym stwierdził, że: „istota domniemania niewinności sprowadza się jak wiadomo do tego, że oskarżony jest w procesie karnym niewinny, a "przeciwnie" musi mu być udowodnione, przy czym związana ściśle z domniemaniem niewinności zasada in dubio pro reo w art. 5 § 2 kpk nakazuje rozstrzygać niedające się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego. Oznacza to, że udowodnienie winy oskarżonemu musi być całkowite, pewne, wolne od jakichkolwiek wątpliwości”.

Na podstawie art. 632 pkt 1 kpk i art. 616 § 1 pkt 2 kpk Sąd zasądził od oskarżyciela prywatnego K. G. na rzecz oskarżonej K. N. kwotę 576 zł tytułem uzasadnionych wydatków poniesionych przez oskarżoną w związku z ustanowieniem w sprawie obrońcy, a którą to kwotę wyliczono w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 1 i § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

O kosztach procesu, w tym o opłacie, rozstrzygnięto w oparciu o art. 632 pkt 1 kpk i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych.